

Achtergrondinformatie Themaonderzoek gevolgen covid-19

Inhoud

Informatie uit de scholing	2
Wat werkt verder?	5
Interessante informatie voor scholen	8

Informatie uit de scholing

Hieronder vind je de belangrijkste inzichten die aan bod kwamen tijdens de scholing op 18 maart.

Wat verstaan we onder extra lessen/les tijd?

- Met extra lessen bedoelen we alle **additionele lestijd** (leertijd) die een leerling krijgt zowel binnen als buiten de reguliere lestijden.
- Extra lessen worden in **verschillende vormen** aangeboden en veelal ingezet om aan achterstanden te werken.
- Extra lessen behoren tot de **meest effectieve interventies** voor het inlopen van achterstanden, al kan de effectiviteit per aangeboden vorm verschillen.
- De meest succesvolle aanpak om leerachterstanden/vertragingen te voorkomen en in te lopen is het geven van kwalitatief goed onderwijs.

— EDUCATIONLAB NETHERLANDS

De werkzame elementen van extra lessen

Essentiële ingrediënten:

- Er is een **gerichte aanpak** waarbij de extra lessen aansluiten bij de specifieke achterstand van de leerling.
- De extra lessen moeten van **hoge pedagogische en didactische kwaliteit** zijn en aansluiten bij de methode of aanpak die in de klas wordt toegepast.
- De extra lessen worden op **regelmatige basis** en (soms) **langdurig** uitgevoerd.
- De extra lessen worden uitgevoerd door een persoon die **opgeleid of intensief getraind** is in het programma
- **De groepsgrootte** niet te groot is.

— EDUCATIONLAB NETHERLANDS

Effectieve inhaalprogramma's (targeted programs)

TIJDENS SCHOOLTijd	
(High Dosage) Tutoring	Gemiddeld effect: 5 maanden extra voortgang Te bereiken in ½ tot 1 schooljaar (één uur per dag) Kosten: Zeer hoog
Werken in kleine groepen	Gemiddeld effect: 4 maanden extra voortgang Te bereiken in ½ tot 1 schooljaar (30 tot 45 minuten per dag) Kosten: Middelmatic
Klasgenoten als tutors	Gemiddeld effect: 5 maanden extra voortgang Te bereiken in ½ schooljaar (90 minuten per week) Kosten: Zeer laag
BUITEN SCHOOLTijd	
Verlengde schooldag	Gemiddeld effect: 2 maanden extra voortgang Te bereiken in ½ tot 1 schooljaar (90 minuten per week) Kosten: Middelmatic
Zomerschool	Gemiddeld effect: 2 to 5 maanden extra voortgang Te bereiken in 3 tot 6 weken Kosten: middelmatic
Huiswerk	Gemiddeld effect: 5 maanden extra voortgang Te bereiken in kortere periode 3 to 6 maanden Kosten: zeer laag

Zijn bevoegde leerkrachten altijd nodig?

- Nee!! Maar alleen niet bij intensieve 1 op 1 of 1 op 2 programma's.
- Het uit Amerika afkomstige Match programma (<https://www.matcheducation.org>) maakt bijvoorbeeld gebruik van goed opgeleide geëngageerde mensen (bijvoorbeeld pas afgestudeerden, gepensioneerden of carriëreswitchers) die bereid zijn om een jaar in deze baan te werken.
- Geen **klassenmanagement** nodig, grotere pool van mensen die het kan doen.
- Veder belangrijk: dit geldt alleen wanneer ook een **programma (beproefde methode) heel goed** is en door een **intensieve training** aangeleerd wordt aan tutoren.

De rol van ouders bij naschoolse programma's

- Ouderbetrokkenheid speelt een cruciale rol voor het slagen van alle aanpakken die zich richten op het inlopen van achterstanden/vertragingen tijdens extra lessen buiten schooltijd.
- **Informeren en communiceren:** Het is belangrijk dat ouders weten wat het aangeboden programma inhoudt, waarom het belangrijk is dat hun kind eraan deelneemt en welke rol zij kunnen spelen in de ondersteuning van hun kinderen bij dit type programma's.
- **Educatief partnerschap**
- Ouders zijn ook een belangrijke partner voor scholen. Deze vorm van partnerschap kan ook op verschillende manieren worden ingezet om ervoor te zorgen dat kinderen ook **thuis extra leren** en op dit manier eventuele achterstanden/vertragingen inlopen (huiswerk, stimuleren van het lezen)

— EDUCATIONLAB NETHERLANDS

Inzet van digitale middelen voor extra oefening

- De belofte van computer-adaptief onderwijs ligt in het benaderen van het **effect van één-op-één onderwijs**
- Wanneer effectief ingevoerd, kan het de **leraar ruimte bieden** voor interactie met de leerling en het aanleren van complexere denkvaardigheden zoals analyseren, evalueren en het creëren van nieuwe toepassingen van kennis.
- Evaluatie is **voorzichtig positief**. Er worden geen negatieve effecten gerapporteerd en lijken dus computer-adaptieve programma's de leerresultaten niet in de weg te zitten en soms zelfs te bevorderen.
- Gezien de potentie die deze programma's hebben om voor een groot aantal leerlingen ingezet te kunnen worden is dit een belangrijk resultaat.

— EDUCATIONLAB NETHERLANDS

Wat werkt verder?

Hieronder geven we je een overzicht van de effectiviteit van verschillende interventies. Een aantal van die interventies komen ook terug in de presentatie hierboven.

Inhaal-programma's	Voordelen	Nadelen	Tips in de uitvoering
Eén-op-één begeleiding	<ul style="list-style-type: none"> - Grote effectiviteit 	<ul style="list-style-type: none"> - Hoge kosten - Veel personeel nodig - Langere duur nodig voor blijvend effect (basisonderwijs) 	<ul style="list-style-type: none"> - Geef concrete, opbouwende feedback die zo specifiek mogelijk gericht is op subvaardigheden die VO-leerlingen kunnen verbeteren. - Duur van de interventie: de effecten in de hogere groepen van PO blijven pas behouden als interventies doorgaan na het eerste leerjaar; met name voor jongere leerlingen is continuïteit belangrijk - Het inzetten van onderwijsassistenten blijkt voor PO-leerlingen bijna even effectief als leraren.
RT in kleine groepjes	<ul style="list-style-type: none"> - Lagere kosten dan één-op-één begeleiding. - De groepsomgeving creëert mogelijkheden voor leerlingen om van elkaar en van de leraar te leren. 	<ul style="list-style-type: none"> - Duurder dan klassikale aanpakken. - Minder effectief dan één-op-één begeleiding - Minder maatwerk mogelijk dan bij één-op-één begeleiding. - Effect afhankelijk van de kwaliteiten van de leraar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe kleiner de groepen, hoe effectiever. - Bied leerlingen actief de mogelijkheid om van elkaar te leren. - Pas de instructies aan op de behoeften van de leerlingen.
Aanvullende materialen	<ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen kunnen werken op eigen tempo. - Effectief als aanvulling op het regulier onderwijsprogramma. - Lage kosten - Geen fysieke begeleiding nodig. 	<ul style="list-style-type: none"> - Online programma's verliezen hun effectiviteit wanneer ze lang worden ingezet, wegens verminderde motivatie - Minder effectief bij leerlingen met een leerachterstand 	<ul style="list-style-type: none"> - Houd rekening (en ondersteun evt.) met ICT-vaardigheden van de leerlingen. - Sluit zoveel mogelijk aan op het niveau en de voorkennis van de leerling en het bestaande curriculum. - Bied een gestructureerd programma met voldoende spelelementen aan (met name voor

			jongere leerlingen belangrijk).
Zomerscholen/vakantiescholen	<ul style="list-style-type: none"> - Effectief in tegengaan zittenblijven voor voortgezet onderwijs. 	<ul style="list-style-type: none"> - Effecten voor basisschoolleerling en lijken beperkt. - Effecten van korte duur. - Naar lange termijneffecten van zomerscholen is meer onderzoek nodig. - Veel voorbereidingstijd. - Tekort aan gekwalificeerde leerkrachten. - Deelnemers moeilijk te werven en motiveren. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zet gekwalificeerde leerkrachten in waar mogelijk. - Kies voor zomerscholen met een duur van minimaal 10 dagen in aaneengesloten weken. - Werk in kleine groepen. - Bied uitdagend onderwijs dat aansluit op de specifieke leerachterstanden van de leerlingen en het schoolse curriculum. - Zorg voor speelse elementen en/of andere belonende aspecten (bijv. gratis ontbijt of excursies) om deelname te motiveren.
Professionaliseren leerkrachten	<ul style="list-style-type: none"> - Grote effecten 		
Versterken ouderbetrokkenheid	<ul style="list-style-type: none"> - Effectief voor jonge en oudere leerlingen 	<ul style="list-style-type: none"> - Kleine effecten op leerprestaties van VVE en PO-leerlingen - Lastig om ouders te betrekken die geen fijne ervaring hebben op de school. 	<ul style="list-style-type: none"> - Werk met ervaren trainers. - Stimuleer een 'klik' tussen trainer en ouders. - Houd rekening met de normen en waarden van ouders. - Benadruk regelmatig het belang van betrokkenheid naar ouders. - Bied flexibele trainingen, in overleg met ouders ingepland.
Ondersteuning onder schooltijd	<ul style="list-style-type: none"> - Meestal in eigen klas (vertrouwde omgeving) - Leerlingen blijven onderdeel van de groep en minder kans op stigmatisering. - Lage kosten. - Lange termijn effecten. 	<ul style="list-style-type: none"> - Hogere belasting/werkdruk voor leraren. - Leraren moeten beschikken over de juiste kennis en vaardigheden. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zet gekwalificeerde leerkrachten in waar mogelijk.
Verlengde schooldag	<ul style="list-style-type: none"> - Effectief wanneer aanbod heel specifiek is 	<ul style="list-style-type: none"> - Effecten klein of afwezig voor de meeste programma's 	<ul style="list-style-type: none"> - Maak programma's zoveel mogelijk op maat en focus op specifieke achterstanden.

	afgestemd op leerling-behoefden.	(zeker in Nederland), - Hoge kosten - Doelgroepen, met name op voortgezet onderwijs, moeilijk te bereiken	- Combineer programma's gericht op schoolse vakken met elementen voor het stimuleren van sociaal-emotionele vaardigheden.
Peer tutoring	- Kan onder en na schooltijd. - Stimuleert samenwerken binnen of tussen groepen in de school. - Goedkoop	- Effecten minder groot voor jongere kinderen.	- Organiseer begeleiding door gekwalificeerde leerkracht. - Macht tutor-tutees op geslacht waar mogelijk. - Kies voor korte programma's (<10 weken). - Bied een gestructureerd programma met ruimte voor beloningen. - Betrek ouders waar mogelijk bij het programma.

Bron: <https://www.researchinstitutelearn.nl/wp-content/uploads/2020/08/Effectiviteit-van-inhaal-en-ondersteuningsprogramma's-om-onderwijsachterstanden-in-te-halen-2.pdf>

Interessante informatie voor scholen

We hebben een verzameling gemaakt van verdiepende informatie die interessant kan zijn voor de uitvoering van dit onderzoek en voor de terugkoppeling die je geeft aan scholen. Daarnaast kunnen een aantal websites ook interessant zijn voor de scholen zelf.

Praktijkvoorbeelden/Platforms

- [Lesgeven op afstand](#)
- [Lesopafstand.nl](#)
- [Reflectie op afstandsonderwijs: 12 vragen voor het schoolteam](#)
- [Corona en passend onderwijs](#)
- [Onderzoek hybride onderwijs en afstandsonderwijs](#)
- [Onderwijsachterstanden voorkomen en vermijden](#)

Effectieve interventies

- [Effectiviteit van ondersteuningsprogramma's](#)
- [Mentaal welbevinden bij les op afstand](#)
- [Afstandsonderwijs: leerlingen motiveren 'op afstand'](#)
- [Inzicht onderzoek afstandsonderwijs](#)
- [Zomerscholen en verlengde schooltijd](#)
- [EducationLab](#)
 - o [Toolkit betrekken van ouders](#)
 - o [Toolkit extra lessen](#)

Tips rond het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs

- [Leren Verbeteren – white paper](#)

Toetsen op afstand

- [Toetsen op afstand in het VO](#)
- [Zo kun je toetsen op afstand](#)

Onderzoeken stand van zaken

- [3^e rapportage peilingsonderzoek en maandrapportage schoolsluiting](#)
- [Onderzoek inzet subsidies](#)
- [Onderzoek vertragingen PO Oxford](#)
- [Effecten van afstandsonderwijs op leerresultaten in het PO](#)
- [NRO – effecten thuisonderwijs op kansenongelijkheid](#)
- [Leren in coronatijd – vragenlijst bij leerlingen VO](#)
- [Als je het ons vraagt – Gevolgen welbevinden](#)